

VÁRJJATNJÁRGA 6 / REINBEITEDISTRIKT 6

Luohttamušlávdegoddi / Distriktstyret

Rasengveien 2

9840 Varangerbotn

E-post: varjjatd6@gmail.com

Varjjat Siida / Varjjatnjarga

(Reinbeitedistrikt 6 og 5)

HOVEDPLAN

- Til bruk for kommunene Berlevåg, Båtsfjord, Vardø, Vadsø, Nesseby og Sør-Varanger, finnmark fylkeskommune samt fylkesmannen i finnmark.

1. Beskrivelse av siidaen.

1.1 Generelt.

Siidaen valgte distriktsstyre med styremedlemmer fra de 3 vintersiidaene i 2008. 15 siidaandeler og 71 personer er tilknyttet andelene. Siidaen har kontorsted i Varangerbotn.

Postadresse: Rasengveien 2
9840 Varangerbotn

E-post: varjjatd6@gmail.com

Siidastyret:

Asllat Niillas Smuk, leder

John Arne Neshavn, nest leder med Mikkel A. S. Neshavn som varamedlem

Jan Ivvar Smuk med Ante Erik Smuk som varamedlem.

Jovna V. Smuk med Niillas A. Smuk som varamedlem.

Regnskapsfører: Geir Are Andersen, Tana

Siidaens revisor er: Enter revisjon, Alta

Det settes en avgift [REDACTED] til distriktskassen.

Siidaen driver innenfor kommunene Båtsfjord, Vardø, Vadsø, Nesseby og Sør-Varanger.

Siidaens grenser ble fastsatt ved Fylkesmannens forordning av 10.11.1934 ihht reindriftsloven av 1933. Noen annen lovlig, bindende siidainndeling er ikke foretatt siden den tid. Pågående drøftinger i Reindriftsforvaltningen om siidainndelingen vil kun ha betydning for bruken av vinterbeitene, dvs. kun berører Sør-Varanger og Nesseby kommuner.

1.2 Beite og driftsforhold.

Ihht. lovvedtak fattet av Stortinget 5.august 1854, og Kong Oscars Plakat av 7.oktober 1854 forut for dette var det forhandlinger mellom reieneierne og kommisjonen hvor formålet var å spare vinterbeitene. Loven innebar at siidaen omfattet hele området Nesseby og Sør-Varanger kommuner (D5) bortsett fra distrikt 1, 3 og 4. Distrikt 3 skulle brukes til kjørerain for de fastboende.

Denne rett ble så videreført ved Fylkesmannens forordning av 1934 hva gjelder beitebestemmelser jmf følgende:

Barmarksbeitene befinner seg i distrikt 6; nord for E6 (Varangerbotn - Skipagurra), og vinterbeitene i distrikt 5, sør for nevnte E6.

Varjjatnjarga er betegnet som et godt beite særdeles i barmarksbeiteperioden men i området kan det også kan beites på tidlig vinter.

I vinterperioden har siidaen, de siste år av 5 siidaandeler, beitet seg østover til traktene rundt Neiden.

Siidaens vinterbeiter vest for Neiden er fra naturens side typiske førjulsbeiter. Fra gammelt av benytter man dette området fra før jul. I juletider flyttet man sørover inn i Pasvik. Det kan nevnes at fjellpartiet man flyttet over heter således Julefjell.

Hvordan sesongbeitene utnyttes varierer mye fra år til år pga de klimatiske forholdene i Varanger; enkelte år kommer snøen sent og da benyttes barmarksområdet mye lenger, noe man trolig begynte med etter grensestengingen. Andre år trekker reinen tidligere inn på vinterområdet, og tidligere på våren inn i barmarksområdet igjen. Reindriften i siidaen har alltid måtte tilpasse seg disse variasjonene med forholdsvis gode resultater, bortsett fra 1996/97 sesongen hvor våren ble forsinket med ca 1 måned, noe som medførte et særdeles dårlig kalveår. Dette ville man unngått dersom områdene øst for Neiden var tilgjengelige.

Flyttingen er en prosess som skjer over mange uker der reinen beiter og hviler underveis.

Her vil en vise til at topografien behovsgjør hyppig tilsyn til reinen, med snøskooter på vinterføre og normalt ATV / 4 - hjuling på barmark. Den økte rovviltbestanden har medført et ytterligere økt behov for vokting. Siidaen har vaktliste for vokting/tilsyn på barmarksbeitene. Tidspunktet etter flytting til barmarksbeitene har siidaen behov for kontinuerlig tilsyn av flokken, både før,

under og etter kalving, da særlig med tanke på rovdynene. Dette kommer i tillegg til de ordinære vaktlistene.

Siidaen planlegger for fremtiden at kalvemerking foretas tidligere, noe som vil medføre en utvidelse av Giliscearru i Vardø kommune, og noe som fordrer at siidaen har behov for et større gjerdeanlegg.

Siidaen planlegger også gjenopptagelse av Johkgeahcci merkeanlegg.

Totalt utgjør barmarksbeite 4.109 km² og vinterarealet utgjør ca 1850 km². I sum utgjør dette 5.959 km².

1.3 Trekk, beiter og forflytninger er kartfestet.

Siidaen har utarbeidet kart for trekk og beite/flyttleier for området nord for vestgående E6 fra Varangerbotn. Det vises til vedlegg. Det er gjort avtale med D7 om gjerdeplasseringen sør for dette området hvor også reindriftsforvaltningen har vært bidragsyter slik at gjerdet flyttes lenger mot vest enn dagens trase, for øvrig etter årevis med forhandlinger.

Seidafjellet og nordover går ikke sperregjerdet langs beitegrensa/kommunegrensa, men øst for grensa. D7 har kun flytterett mellom sperregjerdet og Nierravarri, D6 har beiterett i dette området.

Området sør for denne linje er også kartfestet av siidaen men bare den delen som er 5 d.

Kartene vedlegges som viser trekk, beiteforflytninger og beiter i de forskjellige tidene, også anlegg mv. er nedtegnet.

Her oppfordrer siidaen om å ta kontakt hvis det skulle være noe uklart med kartene.

Det vises for øvrig til at kartene er nedtegnet på 1980 tallet. Når det gjelder kart for området mot Neidenelv er disse ikke nedtegnet noe som har ført til at det er bygd noe fritidsbygg i dette området (Bugøynes til Neidenelv). Dette må forvaltningen ta ansvaret for. Disse beitene har alltid tilhørt de flyttsamer som flyttet til Varjjatnjarga om sommeren.

Presisering angående Krampenes/Skallnes. Trekk og flytting foregår også ned helt til sjøen både på våren og høsten, til og fra Skallnes. Dette i tillegg til den ordinære beitingen.

1.4 Anlegg og motorferdsel

Anlegg:

Siidaen har fra gammelt av rett til å bruke anlegg på følgende steder / områder:

- Giliscearru i Vardø kommune. Anlegget planlegges utvidet.
- Krampenæs i Vadsø kommune.
- Stuorraduottar i Vadsø kommune.
- Suoidneaoivi i Vadsø Kommune.
- Johkageahci i Nesseby kommune.
- Seidafjellet i Nesseby kommune.
- Diergi i Nesseby kommune.
- Gallotvadda i Sør-Varanger
- Neiden i Sør – Varanger
- Domen i Vardø kommune
- Jearvoaivi
- Noiddicearru

Det har også i de senere år vært benyttet et midlertidig gjerde for kalvemerking ved Doarescearru i Båtsfjord kommune.

I siidaen er det gjeterhytter eid av de enkelte driftsenhetene og siidaeide gjeterhytter unntatt i Gallok som eies de siidaandelene som beiter der om vinteren.

Følgende siidaeide gjeterhytter finnes:

Hybiohytta i Vardø Kommune

Syltefjorddalen i Båtsfjord

Adamstoppen i Båtsfjord Kommune

Jakobselvkroken i Nesseby Kommune

Gielashytta og Vargelvskarhytta i Vadsø Kommune

Bannejavri og hytter rundt Diergi järvi i Nesseby Kommune

Johan Hoel - hytta under Bartacielgi i Sør-Varanger Kommune (benyttes)

Førstevannshytta og Gallokhytta i Sør - Varanger Kommune

Steinfjellet i Vardø Kommune

Vargelvskarhytta

I Sør-Varanger har det vært benyttet en del åpne gammer/hytter som nå stort sett holdes låst.

Siidaen ser behov for husvære flere plasser i vinterbeite- og sommerbeite område

De hytter som eies av driftsenhetene er lokalisert til Krampenes, varitcielgi , rundt Dierggejavri Gallok, Neiden og Båtsjord.

Transportmidler

I reindriften har man bruk for følgende transportmidler: båt, varebil, terrengbil, fire- og tohjuls terrengsykkel, traktor, snøscooter og helikopter.

Barmarkskjøring på vinterbeitene er forbudt for distriktets medlemmer.

Følgende transportmidler eies av de enkelte driftsenhetene:

Biler og motorsykler

Varebil/ terrengbil; en pr. enhet

terrengsykler og 4-hjulinger, hvorav noen eies i felleskap av flere enheter

Snøscooter; så og si samtlige har to stykker; en lang- og en kortbeltet variant.

traktor leies inn etter behov, det samme gjelder helikopter.

Siidaen vil opprettholde bruken av barmarkskjøretøy på dagens nivå hvor hensynet til

Naturmiljøet er godt ivaretatt. En bærekraftig, økonomisk og kulturell reindrift er også viktige elementer som er ivaretatt.

Kartfesting er svært vanskelig og etter siidaens vurdering unødvendig fordi man har dialog med miljøvernmyndighetene om dette spørsmålet pga at store deler av barmarksbeite er utlagt til **nasjonalpark. Utfordringen her vil måtte være bruken av 4 hjulinger mht overvåkingen av rovdyr i og etter kalving.**

1.5 Inngrep og forstyrrelser

Siidaen igangsatte arbeidet med arealplan i 1991. I denne planen er interessekonflikter med

Øvrige brukere gjennomgått

Fra denne planen kan følgende interessekonflikter leses;

- Kraftverk, kraftlinjer, vindmølleparker.
- Forsvaret
- Fritidsbebyggelse, med medfølgende aktiviteter som eksempelvis jakt,
- Motorferdsel i utmark
- Jordbruk
- samferdsel, veier og flyplasser
- Tettstedutbygging
- Turisme som medfører hundekjøring, kiting og organiserte fjellturer sommer- og vinterstid.
-

1.6 Rovdyrtap og andre tap

Rein tapes i siidaen av flere årsaker; den desidert viktigste tapsårsak er tap som føres tilbake til rovdyr. Bestanden av predatorer har vært sterkt økende i området de siste årene.

En del tap kan henføres til at rein er omkommet som følge av at de er gått utfor fjell og skrenter. En god del av disse tapene kan henføres til at rovdyr har skremt reinen utfor og da især ørnen er en mester til dette selv om både jerv og gaupe også kan gjøre de samme skadene.

Økt stress fører også til at simler kaster kalv som igjen er produksjonstap.

Siidaens vintersiidaer taper også rein som faller i is sprekker i det regulerte vannet, Fuglevatn.

Siidaen registrerer også noe tap av nyfødte kalver som følge av forstyrrelser fra fritidsferdsel. Dette er også et økende problem, bru overfor portan i Komagelva øker ferdsele og vi er bekymret for hva en ny bru over Syltefjordelva vil bety.

1.7 Reintall, produksjon og vektstruktur

I siidaen har det gjennom tidene vært et betydelig antall rein, se følgende oversikt:

År	1835	1855	1891	1912
	40.000	28.500	30.600	10 000

Disse oversiktene er hentet fra Lappekommisjonen av 1897, og Reindriftingsinspektør Kristian Nissen. Tallene er trolig foruten årets kalver.

Reindriften i siidaen gikk tilbake i dette århundre, særlig som følge av krigshandlingene i forbindelse med 2. Verdenskrig. Det tok lang tid å bygge reinhjorden opp.

På 1980- og 90 tallet har reinflokken vært stabil, ca 10.000 -12.000 rein. Slaktevektene i 2007/2008 sesongen var på simle: 29,0 kg. Okse 1-2 år: 29,7 kg.

Pr dato er reintallet noe under 11000 dyr i vårflokk.

2. Oppsummering

Den største utfordringen for Varjjat siida er fortsatt vinterlandet i Sør - Varanger og Nesseby kommuner.(hele strekningen på sørsiden av Varangerfjorden).

Det må nevnes de mange lovnader fra reindriftsforvaltningen om at ett seriøst opplegg for siidainndeling var rett rundt hjørnet fra begynnelsen av 1980 tallet allerede men så langt har det ikke kommet noe forslag fra myndighetene hvilket opplegg man har i denne saken.

Til sivilombudsmannen ble det opplyst i brev av 15. september 2000 fra reindriftsstyret at arbeidet med distriktsinndelingen er inne i en avsluttende fase.

Siidaens vintersiidaer vil ta i bruk hele distrikt 5 som sitt rettmessige vinterbeite. Det har i siste år vært gitt dom i lagmannsretten om beiterettigheter mellom reinbeitedistriktene, men vi mener fortsatt at statens reindriftsforvaltning ikke har foretatt korrekt distriktsinndeling i Sør- Varanger kommune. De har rett og slett ikke gjort noe.

I tillegg er rovdyr problemet uløst. Siidaen mener at det må åpnes adgang til øyeblikkelig skadefellings tillatelse når skade oppstår og at reineier gis denne adgang. Det er også altfor vanskelig med dagens ordning for dokumentasjon av rovdyrtaap. Dette er så vanskelig at flere av reineierne ikke lengre vil ta bryet med å varsle om slikt, og slettes ikke ta arbeidet med å bringe kadavre ned da de ofte er så mye ødelagt av fugl, rev etc., slik at det ikke er mulig og konstatere hva som har drept dyret, og da blir det ikke fastslått som drept av rovvilt. Dersom dette ikke blir mye enklere, vil kjøring, både sommer- og vinterstid måtte øke betraktelig.

KART VEDLEGGES SOM VISER ÅRSTIDSBEITENE MV.

Varangerbotn 11 juni 2021.

Styret